

KGATELOPELE MUNISIPALITEIT

FINANSIële STATE

30 JUNIE 2005

ALGEMENE INLIGTING

LEDE VAN DIE RAAD VAN KGATELOPELE MUNISIPALITEIT

Burgemeester
BW Maseng

Lede van die Raad
JJ Moses
AJ Visser
KJ Vis
PM Mgcera
GP Mc Carthy
SK Molao
LM Ntuli (vanaf 27 Januarie 2005.)

Gradering van Plaaslike Owerheid:
Graad 1

Ouditeure:
Die Ouditeur-Generaal

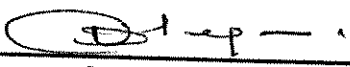
Bankiers:
Eerste Nasionale Bank, Daniëlskuil

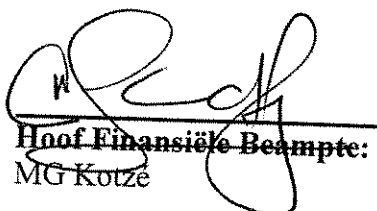
Geregistreerde Kantoor:
Kgatelopele Munisipaliteit
Bakerstraat   Posbus 43
Daniëlskuil   Daniëlskuil
8405   8405

Telefoon: (053) 384 8600
Faks: (053) 384 0326

Goedkeuring van die finansiële state:

Die finansiële state soos uiteengesit op bladsye 5 – 24 is deur die Munisipale Bestuurder goedgekeur op 31 Augustus 2005 en voorgelê aan die Raad vir goedkeuring op 31 Augustus 2005.

Waarnemende Munisipale Bestuurder:
JG Lategan

Hoof Finansiële Beampte:
MG Kotze

KGATELOPELE MUNICIPALITY

FINANCIAL STATEMENTS 2004/2005

FOREWORD BY THE MAYOR

Our municipality is faced with a number of challenges but through the full co-operation of Councilors , Officials and the Community our Municipality can positively answer to that challenges.

The following goal was achieved. An accumulated deficit of R 2 101 246 was changed into a Unapropriated Surplus of R543 191.

The next challenges is to increase the Unapropriated Surplus to R1 000 000 and to ensure that investments covered the Revolving Fund and other funds.

The cash flow position of Council :-

The outstanding debtors increased from R 8 601 017 to R10 129 150. The credit control must be made more efficiently.

Steps are taken against people who are able to pay for their services and who are not doing so in order to address the debtor problem.

A monthly cash flow estimation is in operation to manage expenditure. It is necessary to incur expenditures only to the amount actual cash received

There was an improvement in the financial position of Council which include a favorable bank balance since November 2003.

The improved financial position may lead to an improve service delivery to made : a better life for all " possible.

In conclusion , I wish to express my appreciation to my fellow Councilors, the Acting Municipal Manager and staff for their support and contribution.

**B.W.MASENG
MAYOR**

REKENINGKUNDIGE BELEID

1. Basis van aanbidding

- 1.1 Hierdie finansiële state is opgestel om te voldoen aan die standaard neergelê deur die Instituut van Munisipale Tesouriers en Rekenmeesters in sy Gebruikskode vir die Rekeningkunde van Plaaslike Owerhede(1992) en die Verslag oor die Standaardisering van die Finansiële State van Plaaslike Owerhede (jongste gewysigde uitgawe).
- 1.2 Die finansiële state word op die toevallings basis opgestel:
- 1.2.1 Inkomste is voorsien wanneer dit meetbaar en verhaalbaar is. Sekere direkte inkomste word geboekstaaf wanneer dit ontvang word.
- 1.2.2 Uitgawes word voorsien in die jaar waarin dit aangegaan is.

2 Konsolidering

Die balansstaat omsluit Belasting- en Algemene Dienste, Behuisingdienste, Handelsdienste en die verskillende fondse, reserwes en voorsienings. Alle interdepartementele transaksies word teen mekaar verreken, behalwe in die geval van eiendomsbelasting, elektrisiteit, vullisverwydering en water wat as inkomste en uitgawe in die onderskeie departemente behandel word.

3 Vaste Bates

- 3.1 Vaste bates word getoon:
  - teen historiese koste; of
  - teen waardasie (gebaseer op die markprys op die datum van verkryging), waar bates deur middel van 'n toekenning of skenking verkry is, terwyl dit bestaan en geskik is vir gebruik, behalwe in die geval van massa-bates wat aan die einde van hul beraamde lewensduur, soos vasgestel deur die tesourier, afgeskryf word.
- 3.2 Waardevermindering:

Die saldo wat teen die opskrif "Lenings Afgelos en Ander Kapitaalontvangste" in die aantekening tot die balansstaat getoon word, is gelykstaande aan 'n voorsiening vir waardevermindering. Behalwe vir voorskotte uit die verskillende raadsfondse, kan bates ook op die volgende wyse verkry word:

  - Toewysings uit inkomste, waar die volle koste van die bate 'n onmiddellike en direkte heffing teen bedryfsinkomste vorm, en dit dus nie nodig is om enige verdere voorsiening vir waardevermindering te maak nie.
  - Toekenning of skenking, waar die bedrag wat die waarde van so 'n toekenning of skenking verteenwoordig, onmiddellik na die "Lenings Gedelg en Ander Kapitaalontvangste" - rekening gekrediteer word.
- 3.3 Die netto opbrengs uit die verkoop van roerende vaste bates word na die Wentelfonds gekrediteer. Indien onroerende bates soos grond en geboue verkoop word, word die netto opbrengs daarvan teen die Wentelfonds gekrediteer.
- 3.4 Kapitaalbate word uit verskillende bronne gefinansier, insluitende eksterne lenings, bedryfsinkomste en interne voorskotte. Die lenings en voorskotte word terugbetaal binne die beraamde nuttige lewensduur van die bates wat uit sodanige lenings en voorskotte gefinansier word. Rente word teen die heersende rentekoers ten tye van die toestaan van die voorskot teen die betrokke diens gedebiteer.

4 Voorraad

Voorraad word waardeur teen die laagste van koste, vasgestel volgens die geweepte gemiddelde grondslag, en die netto realiseerbare waarde. Geen voorraad is gedurende 2004/2005 gehanteer en dus teboekgestel nie.

5 Fondse en reserwes

5.1 Wentelfonds

Die Ordonnansie op die Wentelfonds, nr 20 van 1974, vereis dat 'n plaaslike owerheid 'n bydrae van 7.5% van die erfbelasting inkomste van die onmiddellik voorafgaande jaar of die vorige jaar bydrae plus 20% tot die fonds sal maak welke die kleinste bydrae die verpligte bydrae is.

5.2 Fonds

Fondse word gehou ter finansiering van projekte en op jaareinde is die bedrae beskikbaar vir spandering na gelang van die aard van die fonds.

6. Voorsienings

Voorsienings word gestig om verpligtings of gebeurlikhede wat ten tye van die balansstaat bekend is, maar waarvan die betrokke bedrae nie met redelike sekerheid bepaal kan word nie, na te kom. Voorsienings wat 'n vermindering in die waarde van gepaardgaande bedryfsbates verteenwoordig, word in die betrokke aantekeninge direk van die totaal van die betrokke bates afgetrek en dus nie afsonderlik in aantekening 12 getoon nie.

7. Aftreevoordele

Personeel en Raadslede is lede van die SAMWU Voorsorg- en Pensioenfonds, Kaapse Gemeenskaplike Afree- en Pensioenfonds, Sanlam, Old Mutual en Momentum. Ledebydraes beloop 8% en die Raad se bydrae 16% onderskeidelik van die lid se basiese salaris.

8. Oorskotte en tekorte

Enige oorskotte of tekorte wat uit die bedryf van Handelsdienste voortspruit, word ten volle na Belasting- en Algemene Dienste oorgedra om sodoende tekorte al daar te verlig en die belastingtarief binne bekostigbare perkte te hou.

9. Behandeling van administratiewe en ander koste

Die koste van interne hulpdienste word, in ooreenstemming met die riglyne in die Instituut se Verslag oor die Rekeningkundige Behandeling (1990), teen die verskillende dienste gedebeiteer.

10. Bruikhuur – bates

Die Raad beskik oor geen bruikhuur – bates nie.

11. Beleggings

Beleggings word teen die laagste van koste of markwaarde getoon indien daar 'n voortdurende afname in waarde is. Beleggings word gedoen ooreenkomstig Omsendbrief nr LG/PB/31/1992 van 28 September 1992 en Omsendbrief C/35/1994 van 13 Julie 1994 soos uitgereik deur Tak Gemeenskapsdienste.

12. Uitgestelde Koste

Die Raad beskik oor geen uitgestelde koste nie.

13. Inkomste-erkenning

13.1 Water - en Elekrisiteitheffings

Meters in alle gebiede word maandeliks gelees en gefaktureer. Indien 'n meter(s) om een of ander rede nie gelees word nie, word 'n rekening gelewer wat gebaseer is op die gemiddelde verbruik van die voorafgaande drie maande, en enige regstelling(s) vind plaas in die daaropvolgende maand.

13.2 Eiendomsbelasting

Die raad hef 'n tarief van 2.2 sent in die rand bereken op die waarde van die eiendom. Hulptoekennings word gemaak aan instansies en organisasies wat kwalifiseer ingevolge Artikel 81 van Ordonnansie 20 van 1974.

13.3 Ander inkomste

Die inkomste van dienste soos vullisverwydering en riolering wat deur middel van debiteure verhaal word, word erken wanneer sodanige heffings teen die rekenings gedebiteer word. Die inkomste uit ander (kleiner) dienste, lisensies of gelde word erken wanner dit betaal word.

DIE VERSLAG VAN DIE HOOF FINANSIELE BEAMPTTE

1. Inleiding

Hiermee 'n beknopte oorsig oor die afgelope finansiële jaar se bedryfsresultate. Die bedryfsurplus van R189 396 na aanwendings van R2 455 042 het meegebring dat die opgehoopte tekort nou verander het na 'n onaangewende surplus van R543 191.

Debiteure

Handelsdebiteure het toegeneem van R3 458 386 na R7 245 901 wat 'n toename van (109.52) beteken. Dit is as gevolg van die regstelling van die BTW poste.

2. Bedryfsresultate

	Werklike 2005	Werklike 2004	Afwyking 2004 teenoor 2005	Begroot 2005	Afwyking Werklike/Begroot
	R	R	%	R	%
Begin surplus	-2,101,247	-6,116,851	65.65	0	
Bedryfsinkomste vir die jaar	14,851,951	14,322,041	3.70	15,251,825	-2.62
Bedryfsuitgawe vir die jaar	14,683,097	11,718,790	-25.30	15,251,825	3.73
Aanwendings	2,455,042	1,412,354	73.83		
Eind surplus/(tekort)	522,649	-2,101,246	75.13		

2.1 BEDRYFSUITGAWES

As gevolg van die uitstaande debiteure en die finansiële toestand van die raad was 'n streng beleid op uitgawes toegepas.

Hieronder is 'n uiteensetting van die begrote bedryfsuitgawes teenoor die werklike:

	Salarisse Lone & Toelaes	Algemene Uitgawes	Instand- houding	Kapitaal Onkoste	Kapitaal uit Inkomste	Bydraes uit Inkomste	Min elders gedebiteer	Totaal
	R	R	R	R	R	R	R	R
Begroot	5,385,752	8,654,112	1,428,735	1,847,000	804,303	140,000	-3,008,077	15,251,825
Werklike	5,014,991	8,302,401	1,169,567	1,839,192	309,708	314,712	2,267,474	14,683,097
Verskil	370,761	351,711	259,168	7,808	494,595	-174,712	-5,275,551	6,584,882
% (Oor)/Onder	6.88	4.06	18.14	0.42	61.49	-124.79	175.38	43.17

2.2 Belasting en Algemene Dienste

2.2.1 Gemeenskapsdienste

Gemeenskapsdienste het met 'n tekort van R1 444 284 afgesluit

Die Gemeenskapsdienste word as volg opgesom

	Werklike 2005	Werklike 2004	Afwyking - 2004 teenoor-2005	Begroot 2005	Afwyking Werklike/begroot
	R	R	%	R	%
Inkomste	4,822,466	4,786,898	0.74	6,193,497	-28.43
Uitgawe	6,620,510	6,545,523	-1.15	9,155,520	38.29
Surplus/(Tekort)	-1,798,044	-1,758,625	2.24	-2,962,023	64.74
Surplus/(Tekort) as % van totale inkomste	-37.28	-36.47		-47.82	

2.2.2 Gesubsidieerde Dienste

Die gesubsidieerde dienste het met 'n tekort van R92 194 afgesluit.

	Werklike 2005	Werklike 2004	Afwyking - 2004 teenoor-2005	Begroot 2005	Afwyking Werklike/begroot
	R	R	%	R	%
Inkomste	306,865	698,916	-56.09	407,800	-24.75
Uitgawe	399,059	476,150	16.19	415,456	3.95
Surplus/(Tekort)	-92,194	222,766	141.39	-7,656	-1104.21
Surplus/(Tekort) as % van totale inkomste	-30.04	31.87		-1.88	

2.3 Ekonomiese Dienste

Die doelwit van 'n ekonomiese diens is om gelyk te breek.

Riool en Vullisverwydering

Riooldienste het met 'n surplus van R100 160 afgesluit terwyl die
Vullisverwyderingsdienste met 'n surplus van R104 160 afgesluit het.

	Werklike 2005	Werklike 2004	Afwyking - 2004 teenoor - 2005	Begroot 2005	Afwyking Werklike/begroot
	R	R	%	R	%
Inkomste	2,851,623	2,648,221	7.68	2,734,466	4.28
Uitgawe	2,647,202	919,123	-188.01	713,283	-271.13
Surplus/(Tekort)	204,421	1,729,098	-88.18	2,021,183	-89.89
Surplus/(Tekort) as % van totale inkomste	7.17	65.29		73.92	

2.4 Handelsdienste

Die bedoeling van handelsdienste is om 'n surplus op dienste te behaal

Die waterdiens het met 'n surplus van R629 454 afgesluit terwyl die
elektrisiteitsdienste met 'n surplus van R892 071 afgesluit het.

Hieronder volg opsommings van die bedryfsresultate van die Handelsdienste:

Water

	Werklike 2005	Werklike 2004	Afwyking - 2004 teenoor - 2005	Begroot 2005	Afwyking Werklike/begroot
	R	R	%	R	%
Inkomste	2,035,634	2,036,108	-0.02	2,253,097	-9.65
Uitgawe	1,406,252	600,563	-134.16	2,228,152	36.89
Surplus/(Tekort)	629,382	1,435,545	-56.16	24,945	2423.08
Surplus/(Tekort) as % van totale inkomste	30.92	70.50		1.11	

Elektrisiteit

	Werklike 2005	Werklike 2004	Afwyking - 2004 teenoor - 2005	Begroot 2005	Afwyking Werklike/begroot
	R	R	%	R	%
Inkomste	4,489,157	4,139,489	8.45	4,300,000	4.40
Uitgawe	3,597,086	3,085,759	-16.57	3,349,320	-7.40
Surplus/(Tekort)	892,071	1,053,730	15.34	950,680	-6.16
Surplus/(Tekort) as % van totale inkomste	19.87	25.46		22.11	

3. Kapitaaluitgawes en finansiering

Die kapitaaluitgawes het gedurende die jaar R1 915 685 beloop wat minder is as die vorige jaar.

	Werklike 2004/2005 R	Begroot 2004/2005 R	Werklike 2003/2004 R
Raad Algemeen	275,980	420,000	4,760,181
Openbare Werke	-	1,461,607	4,720
Grond en Geboue	79,249	81,247	6,057
Biblioteek	379	-	-
Brandweer	-	-	10,300
Sanitasie	1,271,803	1,558,706	-
Elektrisiteit	137,129	659,485	189,798
Parke	-	352,500	16,381
Verkeer	89,200	89,200	1,795
Munisipale Bestuurder	24,503	24,503	-
Hoof Finansiële Beampte	39,418	23,776	2,141
Totaal	<u>1,917,661</u>	<u>4,671,024</u>	<u>4,991,373</u>

Die bronne van finansiering wat gebruik is om die vaste bates te finansier, was die volgende:

	Werklike 2004/2005 R	Begroot 2004/2005 R	Werklike 2003/2004 R
Eksterne Lening	0	0	4,760,181
Skenkings	1,605,977	3,866,721	169,900
Bydraes uit bedyfsinkomste	311,684	804,303	61,292
Totaal	<u>1,917,661</u>	<u>4,671,024</u>	<u>4,991,373</u>

Meer besonderhede aangaande bates en die finansiering daarvan word in aanhangsel C en aantekening 6 verskaf.

Lenings

Die uitstaande eksterne lenings beloop R6 108 256 (2002/2003: R6 873 912).

Beleggings

Beleggings het vanaf R393 938 tot R410 716 toegeneem

Kontant in die bank

Die oortrokke rekening het vanaf R69 146 tot R985 685 toegeneem.

Meer besonderderhede aangaande lenings, krediteure en beleggings word in aantekeninge 4 en 13 en Aanhangsel B tot die finansiële state getoon.

5. Fondse en Reserwes

5.1 Wentelfonds

n Bedrag van R107 250 (jaarlikse verpligte bydrae) is tot die fonds bygedrae. Verder is die opbrengs uit die verkoop van erwe wat R70 224 beloop bygevoeg. Die verskillende bydraes het die fonds vanaf R3 440 102 tot R3 617 612 verhoog.

Dit moet benadruk word dat daar geen kontant beskikbaar is op beleggings om hierdie fonds ten volle te ondersteun nie.

5.2 Trustfondse

Die fondse beloop R1 399 756 en is meestal ongespandeerde fondse. Daar is geen kontant beskikbaar op beleggings om hierdie fondse ten volle te ondersteun nie. (sien aanhangsel B en aantekening 3 vir meer besonderhede)

5.3 Voorsienings

5.3.1 Verloffonds.

Die saldo van die verloffonds beloop R297 345. Geen bydrae is tot die fonds gelewer nie. Daar was uitgawes van R17 215.

5.3.2 Voorsiening vir oninbare skulde.

Die fonds is met R207 462 verhoog en beloop nou R3 000 000. Dit is 29.62% van die totale uitstaande verbruikersdebiteure van R10 129 150. Die bedrag van die voorsiening is nog te min en behoort na R7 090 405 verhoog te word, wat 70% van die uitstaande debiteure verteenwoordig. Die Raad is nie in 'n finansiële posisie om dit te doen nie.

Meer besonderhede aangaande fondse en voorsienings word in aantekening 1 en 2 en Aangangsel A verskaf.

BALANSSTAAT SOOS OP 30 JUNIE 2005
BALANCE SHEET AS AT 30 JUNE 2005

	Aant Note	2004/2005	2003/2004
KAPITAAL AANGEWEND/ CAPITAL EMPLOYED			
FONDSE EN RESERWES/FUNDS AND RESERVES		3,617,612	3,440,102
Statutêre Fondse/Statutory Funds	1	3,617,612	3,440,102
Onaangewende surplus/Unappropriated surplus	18	543,191	-2,101,246
		4,160,803	1,338,856
TRUSTFONDSE/TRUST FUNDS	3	1,399,756	1,462,681
LANGTERMYN VERPLIGTINGS/LONG-TERM LIABILITIES	4	5,514,941	6,108,208
VERBRUIKERSDEPOSITO'S/CONSUMER DEPOSITS	5	172,741	178,384
		<u>11,248,241</u>	<u>9,088,130</u>
AANWENDING VAN KAPITAAL EMPLOYMENT OF CAPITAL			
VASTE BATES/FIXED ASSETS	6	6,108,256	6,873,912
NETTO BEDRYFSBATES /(LASTE)/ NET CURRENT ASSETS(LIABILITIES)		<u>5,139,985</u>	<u>2,214,218</u>
BEDRYFSBATES/CURRENT ASSETS		7,659,122	3,854,829
Debiteure/Debtors	10	7,245,901	3,458,386
Korttermyn beleggings / Shortterm Investments	7	410,716	393,938
Kontant Voorhande / Cash on Hand		2,505	2,505
BEDRYFSLASTE/CURRENT LIABILITIES		2,519,137	1,640,611
Voorsienings / Provisions	12	297,345	314,559
Krediteure/Creditors	13	642,791	491,202
Lenings : Korttermyn gedeelte / Loans : Short term portion	4	593,316	765,704
Bankoortrekking/Bank overdraft		985,685	69,146
		<u>11,248,241</u>	<u>9,088,130</u>

INKOMSTESTAAT VIR DIE BOEKJAAR GEËINDIG OP 30 JUNIE 2005
INCOME STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 2005

	2003/2004	2003/2004	2003/2004	2004/2005	2004/2005	2004/2005	2004/2005	2004/2005
	Werklike Inkomste Actual Income R	Werklike Uitgawe Actual Expenditure R	Oorskot/ (Tekort) Surplus/ Deficit R	Werklike Inkomste Actual Income R	Werklike Uitgawe Actual Expenditure R	Oorskot/ (Tekort) Surplus/ Deficit R	Begroting Oorskot/Tekort Budget Surplus/(Deficit) R	
BELASTING & ALGEMENEDIENSTE/ RATES AND GENERAL SERVICES	8,134,035	7,940,796	193,239	7,980,954	9,666,771	-1,685,817	-658,501	
Gemeenskapsdienste/Community services	4,786,898	6,545,523	-1,758,625	4,822,466	6,620,510	-1,798,044	-899,188	
Gesubsidieerde dienste/Subsidised services	698,916	476,150	222,766	306,865	399,059	-92,194	96,432	
Ekonommiese dienste/Economic services	2,648,221	919,123	1,729,098	2,851,623	2,647,202	204,421	144,255	
BEHUISINGSDIENSTE/HOUSING SERVICES	12,408	91,671	-79,263	12,988	12,988	0	-20,000	
HANDELSDIENSTE/TRADING SERVICES	6,175,597	3,686,322	2,489,275	6,858,009	5,003,338	1,854,671	867,897	
TOTAAL/TOTAL	<u>14,322,040</u>	<u>11,718,789</u>	<u>2,603,251</u>	<u>14,851,951</u>	<u>14,683,097</u>	<u>168,854</u>	<u>189,396</u>	
Aanwendinge vir die jaar/Appropriations for the year			<u>1,412,354</u>			<u>2,455,042</u>		
Netto Oorskot/ (Tekort) vir die jaar Net Surplus/(Deficit) for the year			<u>4,015,605</u>			<u>2,623,896</u>		
Onaangewende Oorskot /(Opgehoopde Tekort) begin van die jaar Accumulated surplus/(Deficit) beginning of the year			<u>-6,116,851</u>			<u>(2,101,247)</u>		
ONAAANGEWENDE OORSKOT/(TEKORT) EINDE VAN JAAR ACCUMULATED SURPLUS/(DEFICIT END OF YEAR			<u><u>-2,101,246</u></u>			<u><u>522,649</u></u>		

CASH FLOW STATEMENT FOR THE YEAR ENDED 30 JUNE 2005

	Notes	2005 R	2004 R
CASH RETAINED FROM OPERATING ACTIVITIES		1,783,555	1,477,709
Cash generated by operations	19	2,535,582	5,568,359
Investment income		19,453	2,287
(Increase) / decrease in working capital	20	-3,849,031	-5,752,831
		-1,293,996	-182,185
Less: External interest paid	17	0	0
Cash available from operations		-1,293,996	-182,185
Cash contributions from the Public and State		3,007,291	1,659,894
Net proceeds on disposal of fixed assets		70,260	
CASH UTILISED IN INVESTING ACTIVITIES			
Investment in fixed Assets		-1,917,661	-4,991,373
NET CASH FLOW		<u>-134,106</u>	<u>-3,513,664</u>
CASH EFFECTS OF FINANCIAL ACTIVITIES			
Increase / (decrease) in long-term loans	21	-593,267	3,994,477
Increase / (decrease) in short-term loans	21	-172,388	765,704
(Increase) / decrease in cash investments	23	-16,778	-340,787
(Increase) / decrease in cash	24	916,539	-905,730
NET CASH (GENERATED) / UTILISED		<u>134,106</u>	<u>3,513,664</u>

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

1. Statutêre fondse:
Statutory funds:

2004/2005   2003/2004

Wentelfonds/Revolving fund

3,617,612   3,440,102

3,617,612   3,440,102

Die Wentelfonds is ingevolge Ordonansie 20/1974 deur die Raad ingestel om kapitaalprojekte te finansier. As gevolg van kontant-vloei probleme is geen projekte uit die Fonds gefinansier nie. Daar is ook nie kontant beleggings om die Fonds te ondersteun nie. / The Revolving Fund was established by Council in terms of Ordinance 20/1974 to finance capital projects. Due to cash flow problems no projects was financed by the Fund. There is no cash investments to support the Fund.

(Sien aanhangsel "A" vir meer besonderhede)
 (Refer to appendix "A" for more details)

2. Reserwes:
Reserves:

Geen / None

3. Trustfondse:
Trust funds:

LGTF		
MSP	113,270	287,220
Siyanda DM (Infrastruktuur/Infrastructure)	357,490	357,490
Siyanda GOP/IDP	769,588	400,000
Lotto Fonds Sport/ Lotto Funds Sport	70,877	35,163
Sportfasiliteite / Sport facilities	7,675	338,580
Siyanda Kapasiteitsbou / Capacity building	0	-
Rampbestuur / Disaster Management	0	21,951
Biblioteek / Library (Ongespandeerde Fondse / Unused Funds)	726	9,700
Droogtehelp/Drought relief	22,056	12,577
FMG	17,544	-
GPW-Programme	0	-
Arbeidskonsultante/Labour Consultants	-	-
45 Toilette-projek/Toilets Project	22,384	-
151 Toilette-projek/Toilets Project	0	-
30 Elektriese Aansluitings/Electrical Connections	0	-
LED/PEO	0	-
	18,146	-
	<u>1,399,756</u>	<u>1,462,681</u>

Die Trustfondse bestaan uit fondse vanaf derde partye verkry en die saldo's is die geld wat nie in die huidige finansiële jaar bestee is nie. Die name van die Fondse gee 'n aanduiding van die doeleindes waarvoor die geld bestee moet word. / The Trust Funds exist out of Funds received from third parties and the balances are monies which were not spent in the current financial year. The name of the Funds give an indication of the purposes which the funds should be spent.

(Sien aanhangsel "A" vir meer besonderhede)
 (Refer to appendix "A" for more details)

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

4. Langtermynverpligtinge Long-term Liabilities	2004/2005	2003/2004
Eksterne Lenings / External Loans	6,108,256	6,873,912
Min: Korttermyngedeelte/Less: Short-term portion Annuity loans	593,315	765,704
	<u>5,514,941</u>	<u>6,108,208</u>

Finansiële Instelling / Financial Institution	Verskuldigde Bedrag / Amount Owned	Paaient per kwartaal / Instalment per Quarter	Rentekoers/ Interest rate	Laaste paaient betaalbaar / Last Instalment payable
INCA	232,926	130,000	15%	31/12/2005
DBSA	5,875,330	Per maand/per month		
	<u>6,108,256</u>	109,924	16.44%	31/07/2013

Nie enige van die lenings is deur die Raad se bates
 verseker nie./Not any of the loans is insured by
 Council assets

Sien aanhangsel B vir meer besonderhede.
 Refer to appendix B for more information.

5. Verbruikers Deposito's - Dienste
Consumers Deposits - Services

Elektrisiteit en water/Electricity and water	<u>172,740</u>	<u>178,385</u>
--	----------------	----------------

Geen waarborge t.o.v elektrisiteit- en waterdeposits word gehou nie./
 No guarantees in lieu of electricity and water deposits were kept

6. Vaste bates:
Fixed Assets

Vaste bates aan die begin van die jaar/ Fixed Assets at the beginning of the year	26,718,118	22,790,583
Vaste bates gedurende die jaar aangeskaf of ontvang/ Fixed Assets acquired during the year	1,917,661	4,991,373
Min: Vaste bates afgeskryf / oorgeplaas Less: Fixed Assets written off / transferred	0	-1,063,838
	<u>28,635,779</u>	<u>26,718,118</u>
Totale Vaste bates/Total fixed assets		
Min: Lenings gedolg en ander kapitaalontvangstes Less: Loans redeemed and other capital receipts	<u>-22,527,523</u>	<u>-19,844,206</u>
Netto Vaste Bates/Net Fixed Assets	<u>6,108,256</u>	<u>6,873,912</u>

Sien aanhangsel C vir meer besonderhede.
 Refer to Appendix C for more information.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

	2004/2005	2003/2004
7. Beleggings/ Investments		
Ongenoteerde/Unlisted Korttermyndeposito/Short-term deposits	<u>410,716</u>	<u>393,938</u>
Management's valuation of investments/ Bestuur se waardasie van beleggings		
Ongenoteerde/Unlisted	<u>410,716</u>	<u>393,938</u>

NB! Rente ontvang op belegging beloop R19 453 (2003/2004: R2 287) vir die jaar @ rentekoerse wat gewissel het op afsonderlike beleggingstussen 1,5% en 4,5%. (2003/2004: 3%)

Interest received on investments amounts to R19 453 (2003/2004: R2 287) for the year at interest that varied between 1,5% and 4,5%. (2003/2004: 3%)

**8. Langtermyndebiteure:/
Long-term debtors**

Geen / None

**9. Vooraad:/
Stock:**

Geen / None

**10. Debiteure:/
Debtors**

Verbruikers/Consumers	10,129,150	8,601,017
Ander/Other	<u>781,034</u>	<u>55,630</u>
	10,910,184	8,656,647
Min: BTW Kontrole/Less: VAT Control	664,283	2,405,723
Min: Voorsiening vir slegte skulde/ Less: Provision for bad debts	<u>3,000,000</u>	<u>2,792,538</u>
	<u>7,245,901</u>	<u>3,458,386</u>

Geen afskrywing van debiteure was teen die Voorsiening vir Slegte Skulde gedoen nie.

There was no writing off of debtors against the Provision for Bad Debts.

11. Deferred Charges

Geen / None

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

	2004/2005	2003/2004		
12. Voorsienings / Provisions				
Verlofvoorsieningsfonds / Leave Provision Fund	<u>297,345</u>	<u>314,559</u>		
13. Krediteure:/ Creditors:				
Handelskrediteure/Trade Creditors	-	398,736		
Afwagrekening / Suspense account	642,791	92,466		
	<u>642,791</u>	<u>491,202</u>		
14. Eiendomsbelasting / Assessment Rates				
	Site Valuation as at 2005	Improvement Valuation as at 2005	Actual income 2005	Actual income 2004
Ander / Other	8,479,157	68,081,000	1,586,484	1,429,984
Munisipaal / Municipal	3,627,139	8,216,200		
	<u>12,106,296</u>	<u>76,297,200</u>	<u>1,586,484</u>	<u>1,429,984</u>

Waardasies word elke vyf jaar uitgevoer maar die laaste algemene waardasie het in werking getree op 1 Oktober 1988./
Valuations must be done every five years but the last general valuation come into effect on 1 October 1988.

n Basiese tarief van 2,2 sent in die rand was gehef op die gesamentlike waarde van die grond en verbeteringe./
Basic rates of 2,2 cents in the rand were levied on the combined value of the site and improvements.

Bouklousules word gehef ooreenkomstig die gebruik van die erwe./
Building clauses were charge according to the use of the erven.

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

	2004/2005	2003/2004
15. Raadslede Vergoeding / Councillors Remuneration		
Burgemeesterstoelae / Mayor's Allowance	0	117,607
Raadstoelae / Councillors allowance	0	156,859
	<u>0</u>	<u>274,466</u>
Toelaes: Raadslede		
Toelaes: Salaris	98,609	0
Selfoon	48,266	0
Pensioen	13,796	0
Vervoertoelaes	19,552	0
	<u>180,223</u>	<u>0</u>
Burgermeester: Toelaes		
Toelaes: Salaris	67,868	0
Selfoon	15,500	0
Pensioen	10,180	0
Behuisingsstoelaag	36,167	0
	<u>129,715</u>	<u>0</u>
16. Ouditeursvergoeding / Auditors Remuneration		
Ouditfooie / Audit fees	<u>237,697</u>	<u>205,827</u>
17. Finansiële Transaksies / Financial Transactions		
Totale eksterne rente verdien of betaal /		
Total external interest earned or paid		
Rente verdien / Interest earned	19,453	2,287
Rente betaal / Interest paid	0	0
Kapitale onkoste gedebiteer na bedryfsrekening /		
Capital charges debited to operation account		
Eksterne Rente / Interest: External	1,073,536	0
Eksterne Delging / Redemption: External	765,656	0
	<u>1,839,192</u>	<u>0</u>
18. Aanwendings / Appropriations		
Opgehoopte surplus / tekort aan die begin	-2,101,247	-6,116,851
Accumulated surplus / deficit at the beginning		
Surplus / (tekort) vir die jaar	189,396	2,603,251
Surplus / (defecit) for the year		
Aanwendings vir die jaar / Appropriations for the year	2,455,042	1,412,354
Vorige jaar regstellings / Prior year adjustments		
Opgehoopte surplus / (tekort) aan die einde	<u>543,191</u>	<u>-2,101,246</u>
van die jaar /		
Accumulated surplus / (deficit) at the end		
of the year		

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

	2004/2005	2003/2004
Bedryfsrekening / Operation account		
Kapitaal uitgawes / Capital expenditure	309,708	612,292
Bydraes tot: / Contributions to:		
Verloffonds / Personnel Leave Fund	0	120,000
Voorsiening vir oninbare skuld / Provision for bad debts	207,462	1,140,000
Wentelfonds / Revolving fund	107,250	83,750
	<u>624,420</u>	<u>1,956,042</u>
19. Cash Generated by Operations		
Surplus / tekort vir die jaar / Surplus / deficit for the year	168,854	2,603,251
Regstellings van die vorige jaar se bedryfstransaksies / Adjustments in respect of the previous year's operating transactions	2,455,042	1,412,354
Aanwendings teen inkomste gedebiteer / Appropriations debited to income	624,420	1,405,042
Kapitaal uitgawes / Capital expenditure	309,708	61,292
Wentelfonds / Revolving fund	107,250	83,750
Voorsienings en Reserwes / Provisions and Reserve	207,462	1,260,000
Kapitale Onkoste / Capital charges	1,839,192	0
Rente betaal / Interest paid:		
- vir eksterne lenings / to external loans	1,073,536	0
Delging / Redemption:		
- vir eksterne lenings / to external loans	765,656	0
Beleggingsinkomste (bedryf) / Investment Income (Operational)	-19,453	
Grants and subsidies received from state	-3,007,291	169,900
Nie Bedryfsinkomste / Non operating income		
- Verkoop van erwe / Sale of erwen		158,313
- Ander/Other	1,981,419	
Nie Bedryfsuitgawes / Non operating expenditure		
- Uitgawes teen fondse gedebiteer / Expenditure charge against funds	-1,506,601	-180,501
Voorsienings en Reserwe / Provisions and Reserve	<u>2,535,582</u>	<u>5,568,359</u>

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

	2004/2005	2003/2004
20. (Toename) / Afname in Bedryfskapitaal (Increase) / Decrease in Working Capital		
(Toename) / Afname in voorraad / (Increase) / decrease in stock	0	0
(Toename) / Afname in debiteure / (Increase) / decrease in debtors	-2,253,537	-31,552
Toename / (Afname) in krediteure / Increase / (decrease) in creditors	-1,595,494	-5,784,383
	<u>-3,849,031</u>	<u>-5,815,935</u>
21. Toename / (Afname) in Langtermynlenings Increase / (Decrease) in Long term Loans		
Lenings herskeduleer / Loans rescheduled	0	4,760,181
Lenings terugbetaal / Loans repaid	-765,656	0
	<u>-765,656</u>	<u>4,760,181</u>
23. (Toename) / Afname in eksterne beleggings (Increase) / Decrease in external investment		
Beleggings gerealiseer / Investments realised	-16,778	0
Beleggings gemaak / Investments made	-16,778	-393,938
	<u>-16,778</u>	<u>-393,938</u>
24. (Toename) / Afname in kontant op hande (Increase) / Decrease in cash on hand		
Kontant saldo aan die begin van die jaar / Cash balance at the beginning of the year	69,146	-974,876
Min: Kontant saldo aan die einde van die jaar / Less: Cash balance at the end of the year	-985,685	69,146
	<u>-916,539</u>	<u>-905,730</u>

AANTEKENINGE TOT DIE FINANSIËLE STATE SOOS OP 30 JUNIE 2005
NOTES TO THE FINANCIAL STATEMENTS AT 30 JUNE 2005

2004/2005

2003/2004

25. Aftreevoordele / Retirement Benefits

Kgatelopele councillors and its employees contributed to the following pension and retirement funds, which provide retirement benefits to such councillors and employees: Momentum, Cape Joint Retirement and Pension Fund, Sanlam, Old Mutual, Samwu and the Pension Fund for Councillors.

The retirement benefit plan is subjected to the Pension Fund Act, with pension paid on the final pensionable remuneration paid.

**26. Voorwaardelike Aanspreeklikheid en
Kontraktuele Verpligtinge /
Contingent Liabilities and
Contractual obligations**

Waarborge deur die Raad van Kgatelopele vir behuisingslenings/ Gaurantees by Kgatelopele Council in respect of housing loans.	0	26,850
Aanpreeklikheid t.o.v geskorsde werknemers hangende 'n appel / Liability in respect of suspended employees pending on appeal	200,000	422,908
Moontlike BTW verskuldig aan SAID na ondersoek. Bedrag nog nie bepaalbaar nie./Possible VAT payable to SARS after investigation. Amount not determined yet.		

<u>200,000</u>	<u>449,758</u>
----------------	----------------

27. Kapitale Verpligtinge / Capital Commitments

Verpligtinge van Kapitale uitgawes / Commitments in respect of capital expenditure		
Goedgekeur en gekontrakteer vir / Approved and contracted for	1,837,100	1,135,000
Goedgekeur maar nog nie gekontrakteer vir / Approved and not yet contracted for	0	0
	<u>1,837,100</u>	<u>1,135,000</u>
Uitgawes sal finansier word deur / Expenditure will be financed from:		
Interne bronne / Internal sources	0	179386
Eksterne bronne / External sources	1,837,100	955,614
	<u>1,837,100</u>	<u>1,135,000</u>

AANHANGSEL A/APPENDIX A

Opgehoopte Fondse, Trustfondse, Reserwes en Voorzienings
Accumulated Funds, Trust funds, Reserves and Provisions

	Bydraes		Uitgawes		
	Saldo op/ Balance at 30/06/2004	Gedurende die jaar/ Contributions during the year	Rente op beleggings/ Interest on investments	Ander Inkomste/ Other Income	Saldo op/ Balance at 30/06/2005
	R	R	R	R	R
Opgehoopte Fondse/Accumulated Funds:					
Wentelfonds / Revolving Fund	3,440,102	107,250		70,260	3,617,612
	3,440,102	107,250	0	70,260	3,617,612
Trustfondse/Trust Funds					
LGTF	287,220				113,270
MSP	357,490				357,490
Siyanda DM	400,000			0	769,588
Siyanda GOP / IDP	35,163			600,000	70,877
Lotto Fonds Sport / Lotto Funds	338,580			35,714	7,675
Siyanda Kapasiteitsbou / Capacit	21,951			0	0
Rampbestuur / Disaster Manager	9,700			0	726
Biblioteek / Library	12,577			0	18,521
Droogtehelp	0			28,000	52,456
FMG	0			70,000	250,000
EPWP Program	0			497,919	25,616
Arbeidskonsultant	0			48,000	106,000
45 Toilette Projek	0			106,000	363,600
151 Toilette projek	0			363,600	75,829
30 Elektriese aansluitings	0			40,000	21,854
LED	0				18,146
	1,462,681	0	0	2,115,062	2,177,987
					1,399,756
12. Voorzienings / Provisions					
Verlofvoorsiening / Leave Provisi	314,559	0			17,214
Voorziening vir Oninbare Skuld /	2,792,538	207,462			297,345
Provision for Bad Debts					3,000,000
	3,107,097	207,462	0	0	0
					17,214
					3,297,345
	8,009,880	314,712	0	2,185,322	2,195,201
					8,314,713

AANHANGSEL B/APPENDIX B
Eksterne Lenings en Interne Voorskotte
External Loans and Internal Advances

	Saldo op / Balance at 30/06/2004	Gedurende die jaar ontvang / Received during the year	Gedurende die jaar gedelg of afgeskryf / Redeemed or writte off during the year	Saldo op / Balance at 30/06/2005
EKSTERNE LENINGS / EXTERNAL LOANS				
DBSA	6,198,320	0	322,990	5,875,330
INCA	675,592	0	442,666	232,926
	6,873,912	0	765,656	6,108,256

AANHANGSEL D/APPENDIX C
Ontleding van Vaste Bates vir die jaar geëindig 30 Junie 2005
Analysis of Fixed Assets for the year ended 30 June 2005

Uitgawe Expenditure 2003/2004	Budget/Beëindig 2004/2005	Saldo Balance 30/06/2004	Uitgawe Expenditure 2004/2005	Oorgeplaas Written off/ transferred	Saldo Balance 30/06/2005
Belasting en Algemene Dienste/ Rates and General Services					
41,384	4,011,539	12,567,943	1,785,532		14,348,475
31,094	2,492,833	5,705,440	503,350		6,303,790
6,057	81,247	167,952	73,249	0	247,206
4,720	1,461,607	1,190,659	0	0	1,190,659
16,381	352,500	316,218	0	0	316,218
1,795	88,200	70,844	65,200	0	180,044
0	-	102,524	0	0	102,524
2,141	23,776	164,222	36,418	0	203,640
0	24,503	31,028	24,503	0	55,531
0	400,000	3,751,588	275,980	0	4,027,568
Gesubsidieerde dienste / Subsidised services					
10,300	0	1,348,048	378	0	1,348,427
0	-	2,569	0	0	2,569
10,300	-	48,084	0	0	48,084
0	-	1,135,183	0	0	1,135,183
0	-	162,202	0	0	162,202
0	1,558,708	5,424,455	1,271,803	0	6,696,258
0	1,558,708	72,000	1,271,803	0	72,000
0	-	5,352,455	0	0	6,624,258
Behuising / Housing					
0	0	3,195,761	0	0	3,195,761
189,788	659,485	6,194,233	137,129	0	6,331,362
189,788	659,485	4,689,659	137,129	0	4,658,609
0	-	1,894,374	0	0	1,694,374
4,780,181	-	4,780,181	0	0	4,780,181
Leëre Huisdoel / Loans Rescheduled					
4,991,373	4,671,024	26,718,118	1,917,681	0	28,635,779
TOTAL VASTE BATES TOTAL FIXED ASSETS					
		19,844,206	2,683,317	0	22,527,523
		19,844,206	2,683,317	0	22,527,523
		5,736,369	755,656	0	6,492,025
		1,031,590	311,684	0	1,343,274
		13,076,277	1,655,977	0	14,732,254
Min Leëre goedjies en ander kapitaalverrigings					
		19,844,206	2,683,317	0	22,527,523
		19,844,206	2,683,317	0	22,527,523
		5,736,369	755,656	0	6,492,025
		1,031,590	311,684	0	1,343,274
		13,076,277	1,655,977	0	14,732,254
Netto Vaste Bates/Net Fixed Assets					
	4,671,024	6,973,912	755,656	0	9,108,236

AANHANGSEL D/APPENDIX D

Ontleding van Bedryfsinkomste en -Uitgawe vir die jaar geëindig 30 Junie 2005
Analysis of Operating Income and -Expenditure for the year ended 30 June 2005

Werklik/ Actual 2004 R	Inkomste/Income	Werklik/ Actual 2005 R	Begroef/ Budget 2005 R
3,632,941	Staat en Provinsiale Hulp-toelaes en Subsidies/ Government and Provincial Grants	3,007,291	3,064,896
2,032,680	Water	2,015,092	2,257,497
2,648,221	Sanitasie/Sanitation	2,851,623	1,597,748
1,429,894	Belasting/Property Tax	1,586,484	1,644,244
4,139,489	Elektrisiteit/Electricity	4,842,916	4,300,000
438,816	Ander dienste/Other Services	569,087	2,387,440
<u>14,322,041</u>		<u>14,872,493</u>	<u>15,251,825</u>
4,510,937	Salarisse, lone en toelaes/Salaries, wages and allowances	5,014,991	5,385,752
4,842,937	Algemene onkoste/General expenses	8,302,401	8,654,112
2,418,260	- Aankoop van elektrisiteit/Purchase of electricity	2,907,860	2,500,000
2,424,677	- Ander algemene uitgawes/Other general expenses	5,394,541	6,154,112
959,874	Herstel en Onderhoud/Repairs and maintenance	1,169,567	1,428,735
-	Kapitaaloonkoste/Capital charges	1,839,192	1,847,000
61,292	Bydraes tot vaste bates/Contributions to fixed assets	309,708	804,303
1,343,750	Bydraes/Contributions	314,712	140,000
-	Min elders gedebiteer / Less debited else where	-2,267,474	-3,008,077
<u>11,718,790</u>		<u>14,683,097</u>	<u>15,251,825</u>

[illegible]